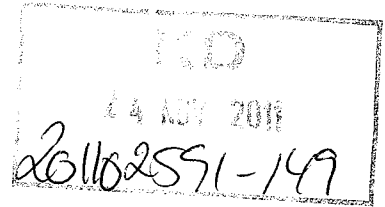

DET KONGELIGE
FORSVARSDPARTEMENT

Kunnskapsdepartementet

Tidl. ref.

Vår ref.
2011/01370-7/FD IV 1/OH

Dato 22 NOV 2011

**FAGERBERGUTVALGETS UTREDNING NOU 2011:6 ET ÅPNERE
FORSKNINGSSYSTEM – UTTALELSE FRA FORSVARSDPARTEMENTET**

Vi viser til brev av 30. mai 2011 fra Kunnskapsdepartementet med anmodning om synspunkter på de problemstillinger og løsninger som trekkes opp i Fagerbergutvalgets utredning NOU 2011:6 Et åpnere forskningssystem.

Forsvarsdepartementet (FD) har sendt utredningen til høring i berørte instanser i Forsvaret og sender med dette frem en samlet kommentar. FD vil i hovedsak konsentrere sine kommentarer til problemområdet direkte bevilgninger til forskningsinstitusjoner og midler gjennom Norges forskningsråd.

Hovedprinsippet er at samtlige direkte bevilgninger/basisbevilgninger til forskningsinstitutter kanaliseres gjennom forskningsrådet. Unntaket er bevilgninger til forskningsinstitutter som hovedsakelig utfører forskning rettet mot forvaltningen, og der sektordepartementet av ulike grunner har et direkte styringsbehov overfor vedkommende institutt. I forsvarssektoren er det to institutter som omfattes av Retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter, Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) og Institutt for forsvarsstudier (IFS). I 2010 fikk FFI 92 % av sine inntekter fra FD og Forsvaret, IFS fikk 50 % av sine inntekter fra Forsvaret.

Ut fra opplysningene i utredningens kapittel 1.4.1 så har utvalget hovedsakelig hatt kontakt med universitets- og høyskolemiljøet. Det er derfor fullt forståelig at utvalget reiser spørsmål ved om direkte kanalisering av forskningsmidler direkte til sektorinstitutter er en fornuftig måte å forvalte offentlige FoU-bevilgninger på, og om ikke norsk forskning i sin alminnelighet, og de berørte departementer i særdeleshett,

ville være bedre tjent med å fordele en større del av disse midlene gjennom Forskningsrådet. Utvalgets forslag til tiltak kan sammenfattes i begrepet «et åpnere forskningssystem». Konkret foreslås det bl.a. at en større del av utvalgte departementers direkte støtte til institutter kanaliseres til åpne nasjonale konkurransearenaer. Gjennom dette vil utvalget at alle norske forskere får anledning til å foreslå forskningsaktiviteter og at de beste prosjektene vinner.

FD vil ikke gå inn på hvorvidt dette prinsippet er godt eller dårlig, men vil peke på noen forhold som gjør prinsippet vanskelig anvendbart på forsvarsforskningen. I de fleste land er Forsvaret, forsvarsindustrien og forsvarsforskningen vurdert til å ha nasjonalstrategisk betydning. Særlig den vitenskapelige og teknologiske forskningen er av stor betydning for at Forsvaret skal kunne ha og utvikle tilfredsstillende materiell og systemer som minst er på høyde med andre lands. Det har i alle år etter den andre verdenskrigen vært et bærende prinsipp at forsvarsforskningen er nært knyttet til de militære brukerne. Forskerne arbeider sammen med de militære for å forstå anvendelsen av våpen og militært materiell, særskilt med tanke på det fysiske og stridstekniske miljø. Dette samarbeidet strekker seg helt ut i pågående operasjoner, FFI har f.eks. en operasjonsanalytiker i Afghanistan som en integrert del av det norskledete hovedkvarteret i Meymaneh i Faryab-provinsen.

Mye av den informasjon forskerne må ha tilgang til og aktiviteter de deltar i er beskyttet iht. Sikkerhetsloven med forskrifter. Det vil kreves klarering og autorisasjon av personell før det gis tilgang til gradert informasjon. Alternativt vil det kunne kreves om- eller nedgradering av informasjonen. Benyttes det beskyttet informasjon i forskningen vil også resultatene være beskyttet. Kravet til beskyttelse av informasjon setter en vesentlig begrensning på muligheten for konkurranseutsetting av forskning, særlig dersom konkurransen skal være åpen for utenlandsk deltakelse.

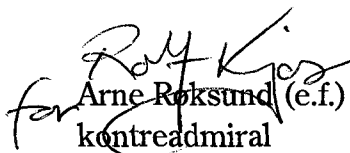
Om man ser på hvilke faglige disipliner forskerne i forsvarssektoren representerer, så vil disse trolig være svært like sivil forskningssektor. De temaer det forskes på i forsvarssektoren er imidlertid i store trekk svært ulike. F.eks. så arbeider FFI innenfor virksomhetsområdene forsvarsstruktur, konsept og operasjonsanalyser, samfunnssikkerhet, nettverk, kommando, kontroll og kommunikasjon, etterretning, overvåking og oppklaring, kampsystemer, sensorsystemer og signaturtilpasning, våpensystemer, våpenvirkninger og beskyttelse, menneskelige faktorer, utstyr og beskyttelse. Disse virksomhetsområder utgjør fagmiljøer som er bygget opp over lang tid og representerer derved en kompetanse som ikke lett kan bygges opp andre steder, og man kan stille spørsmål ved hensiktsmessigheten av at det bygges opp parallelle miljøer.

På bakgrunn av ovenstående er FD av den klare mening at det er mest hensiktsmessig at forskningsinstituttene i forsvarssektoren blir direkte finansiert av departementet. Imidlertid så ser FD helt klart fordelene ved et mer åpent forskningssystem. Instituttene i forsvarssektoren skal samordne sin forskning med sivil sektor, det skal

ikke bygges opp forskningsmiljøer som unødige dupliserer sivile. Det er bygget opp et utstrakt nasjonalt og internasjonalt samarbeid med institutter, universiteter og høyskoler. F.eks. så samarbeider FFI nært med universiteter om rent vitenskapelige problemstillinger, bl.a. ved at FFI knytter til seg professorer i bistillinger og forskere ved FFI har professor II-stillinger ved universitetene. Det gjennomføres en rekke master- og doktorgradsarbeider ved FFI, og når det er hensiktsmessig og mulig så gir FFI oppdrag til universiteter og institutter med spesielt relevant kompetanse. FD finansierer et program med stipendier for doktor- og postdoktorgrad innen sikkerhetspolitikk. Internasjonalt så bidrar FD med 2 mill EUR i to fellesfinansierte forskningsprogrammer i regi av European Defence Agency som tildeler prosjekter etter konkurranse blant europeiske institutter.

Som meddelt Kunnskapsdepartementets saksbehandler beklager vi at merknadene fra Forsvarsdepartementet kommer etter fristen.

Med hilsen

for Arne Røksund (e.f.)
kontreadmiral

Frede Hermansen
avdelingsdirektør

Kopi:
Forsvarsstab
Forsvarsbygg
Forsvarets forskningsinstitutt